

METAMORFÓZA ZVÍŘAT Johann Wolfgang Goethe

Nuž, odvážíte-li se, takto připraveni, na poslední stupeň
tohoto vrcholu vystoupit, tu podejte mi ruku a svobodně
pohlédněte do širých dálek přírody. Rozdává vůkol
bohaté dary života, bohyně; ale necítí
žádných starostí jako ženy smrtelné o jistou stravu
potomků svých; jí to nepřísluší: neboť určila dvojí
nejvyšší zákon, každý život omezila,
dala mu přiměřenou potřebu a dary nezměrné,
co snadno k nalezení jsou, rozestřela je a klidně podporuje
živé snažení svých dětí, tolik potřebných.
Nevychovány proudí pryč dle jejího určení.

Účel sama každičké zvíře jest, dokonalé se rodí z lůna přírody
a dokonalé děti plodí.

Všechny údy podle věčných zákonů se formují, a ta nejvzácnější
forma praobraz chová v skrytu.

Každá ústa jak dovedou pokrm uchopit, který tělu přísluší; ať už
zvíře slaboučké a bezzubé je nebo je jeho čelist mocně ozubena, v
každém případě přivádí vhodný orgán zbývajícím článkům potravu.
Těž pohybuje se každá noha, dlouhá či krátká, zcela harmonicky ve
smyslu zvířete a potřeby jeho.

Tak určeno je každému dítěti matkou plné, ryzí zdraví, neboť
všechny živoucí údy nikdy si neodporují a působí pro život.

Tedy určuje podoba způsob života zvířete a způsob života zpětně
působí na všechny podoby. Tak ukazuje se jasně řád utváření, jež
má sklon k obměně z vnějšku působícími vlivy.

Přesto se uvnitř nachází síla ušlechtilejších tvorů, která uzavřena
jest ve svém kruhu živoucího utváření.

Tyto hranice neposune žádný bůh, příroda je ctí: neboť jen v tomto omezení byla kdy možná dokonalost. Přesto zdá se, že v nitru mocně zápasí duch, jak by prolomil kruh, volnost dal formám stejně jak vůli, avšak co začne, marně začíná.

Proniká sice k těm či oněm údům,
mocně vyzbrojuje je, avšak jiné údy naproti tomu
strádají, tíha převahy ničí
všechnu krásu formy, veškerý ryzí pohyb. .

Vidíš-li teď takto, že nějakému tvoru zvláštní přednost
dopřána je, tak hned se ptej, kde trpí jinde nedostatkem.
Nechť bádá pak tvůj duch; ihned nalezněš ke všem
podobám klíč.

Neboť žádné zvíře, co veškeré zuby mu horní čelist lemují,
neneslo na svém čele roh.

Pro věčnou matku proto zcela nemožné jest rohatého lva
stvořit, i kdyby všechnu moc vynaložila, neboť nemá
dostatek hmoty, aby řady zubů plně vytvořila a také dala
vyrůst rohům a paroží.

Nechť velmi povznáší tě tento krásný pojem moci a
omezení, libovůle a zákona, svobody a míry, pohyblivého
řádu, přednosti a nedostatku; svátá múza, jemným
důrazem poučujíc, ti jej harmonicky přinese. Žádný vyšší
pojem nezíská člověk mravně myslící, ani činu muž, ni
umělec slova; vládce si zaslouží vládcem být, jen tímto
pojmem těší se z koruny.

Raduj se, přírody nejvyšší stvoření; cítíš se schopen
rozeznít v sobě její nejvyšší myšlenku, k níž ona, tvoříc, se
vzepjala. Zde stůj jen tiše a pohled' zpět, ověřuj, srovnávej
a vezmi z úst múzy, že zříš, ne sníš, líbeznou celou jistotu.